

DR. URBÁNYI LÁSZLÓ

1902–1974

Vegyészmérnök, a mezőgazdasági tudományok doktora, a kémiai tanszék vezető tanára 1943-tól 1957-ig. A rachitis, a táplálkozás, a háziállatok anyagcseréjének, ásványianyag-forgalmának nemzetközileg elismert tudósa, az FA-érték Urbányi-féle képletének alkotója.

Urbányi László 1902. június 29-én született Rákosszentmihályon, középiskoláit Budapesten, főreáliskolában végezte, ahol 1920-ban érettségizett. A Műegyetemen folytatott tanulmányai befejezése után 1926-ban kapott vegyészmérnöki oklevelet. Már ez év őszén a M. kir. Állatorvosi Főiskola állattenyésztési és belorvostani intézetébe került, ahol Marek József és Wellmann Oszkár professzorok mellett kémikusként éveken át az állati rachitis anyagforgalmának és kóroktanának kiderítésén munkálkodott.

1928-ban sikerrel védte meg fizikai-kémiai tárgyú doktori értekezését, 1931-től főiskolai tanársegéd, 1937-től egyetemi adjunktus, 1941-től egyetemi intézeti tanár volt az állatorvosi osztályon, ugyanakkor az állattenyésztési intézetben (1935-től) a biokémiai laboratórium vezetője. 1937-ben magántanári képesítést nyert *A táplálkozás biokémiája, különös tekintettel az állati szervezet ásványi-anyag-forgalmára* című dolgozatával.

1943-tól kezdve meghívott szakelőadóként vezetője volt a M. kir. József Nádor

Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Kara kémiai intézetének. 1947-től, egyetemi rendes nyilvános tanárrá kinevezése után pedig a kémiai intézet igazgatója lett az akkor már a Magyar Agrártudományi Egyetem Állatorvostudományi Karához tartozó intézményben. Már 1943-tól az orvosi kémia tantárgy előadója, 1948-tól pedig egyben az orvosi fizika tantárgy oktatója is volt. 1950-ben tudományos dékánhelyettes lett, ezt követően négy évig az Állatorvostudományi Főiskola tudományos tervmunkáinak felelőse. 1952-ben az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága a mezőgazdasági tudomány doktora fokozatot adományozta neki. Az 1956/57-es tanévben kinevezték az Állatorvostudományi Főiskola igazgatójának. A forradalom időszakában védte a főiskolát és hallgatóit. Nagy szerepe volt abban, hogy a főiskola távol és mentes maradt minden megmozdulástól.

1957-től kényszerű áthelyezése révén az MTA Állattenyésztési Kutatóintézetének tudományos munkatársa, 1962-től tudományos főmunkatársa lett 1967. évi nyugdíjba vonulásáig. Ezt követően is még 1973 márciusáig az ÁKI szaktanácsadójaként dolgozott. 1967-től haláláig a Phylaxia Oltóanyag- és Tápszertermelő Vállalat takarmánykémiai szaktanácsadójaként működött, és elévülhetetlen érdemeket szerzett a vállalat kísérleti telepének létrehozásában. Számos önálló kutatási témában, szervezési feladatban vállalt részt.

Tudományos működése során 3 könyve, 5 tankönyvpótló egyetemi jegyzete, 360 részint önálló, részint társszerzőkkel írott cikke, tanulmánya jelent meg hazai és külföldi szaklapokban a fizika, az analitikai kémia, illetve biokémia és takarmánykémia tárgyköréből. Elemezte az ásványianyag-forgalmat a természetes és a mesterséges D-vitamin hatására. A takarmányok és a termőhely vizsgálatai alapján szerkesztett „Urbányi-féle” táblázatok a gyakorlati takarmányozástan tudományos alapjait rakták le. Meghatározta az állatok mikroelem-szükségletét, és több vegyület ez irányú felhasználását dolgozta ki. Könyvei: *A takarmány, az ivóvíz, a levegő és az állati eredetű élelmiszerek kémiai vizsgálata*, valamint a *Háziállatok takarmányozása* 1943-ban jelentek meg. A hallgatók számára több jegyzetet írt, az *Általános kémia* című tankönyve 1956-ban látott napvilágot. Éveken át a *Mezőgazdasági Kutatások...* társszerkesztője, a *Magyar Állatorvosok Lapja*, valamint az *Acta Veterinaria Hungarica* szaklapok szerkesztőbizottságának a tagja volt.

Számos kitüntetés birtokosa. Több alkalommal kapott Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója kitüntetést. 1960-ban a Magyar Agrártudományi Egyesület takarmánygazdálkodási szakosztálya elnökévé választották. 1961-ben a Magyar Agrártudományi Egyesület (MAE) aranykoszorús jelvényét, 1964-ben a Tessedik Sámuel-emlékérmét, 1966-ban az Ujhelyi Imre-emlékérmét, 1973-ban pedig a MAE Wellmann Oszkár-emlékérmét kapta meg.

Urbányi László hivatását mélyen átérző, szakmáját végtelenül szerető, igazi pedagógus volt. Magyaros, egyszerű, világos fogalmazását, rendszerezőkészségét, kiváló előadói stílusát mindenki elismerte. Minden órájára felkészült. Könnyen áttekinthető, tanulható jegyzetei, könyvei kiváló pedagógiai képességét igazolják. Fáradhatatlan szorgalmú, igazságkereső és -szerető, demokratikus érzelmű ember volt. Az állatorvos és állattenyésztő indíttatású kémikus Marek József és Wellmann Oszkár professzorok tudományos eredményeinek részese, alkotója.

1974. május 7-én hunyt el; a Cinkotai temetőben nyugszik.

Irodalom

Urbányi László (1902–1974). *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1974. 29. 10. 715–716.

Urbányi László (1902–1974). In *Magyar agrártörténeti életrajzok*. R–Zs.

Szerk.: Für Lajos–Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, 1989. 529–531.